④ Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

33 529 Gaswinning

Nr. 257 BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juni 2016

Tijdens het Algemeen Overleg met de Staatssecretaris van Financiën over btw-vraagstukken op 2 juni 2016 heeft uw Kamer gevraagd meer duidelijkheid te verschaffen over de btw bij de afwikkeling van aardbevingsschade in de provincie Groningen. De zorgen die leven bij gedupeerde burgers in de provincie Groningen over een juiste schadeafwikkeling, en de vragen over de btw-aspecten die daarbij leven, moeten zo snel mogelijk worden weggenomen. Mede namens de Staatssecretaris van Financiën kom ik hieraan dan ook graag tegemoet.

Zoals al eerder aangegeven in antwoorden op Kamervragen over dit onderwerp (Aanhangsel Handelingen II 2015/16, nrs. 1648 en 2592) is het vertrekpunt dat NAM op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek verplicht is schade te vergoeden, voor zover de schade is veroorzaakt door bodembeweging die verband houdt met de gaswinning in Groningen.

De afhandeling van de schade is vanaf 5 januari 2015 op afstand van NAM belegd bij de uitvoeringsorganisatie Centrum Veilig Wonen (CVW). Als CVW en de gedupeerde overeenstemming bereiken over de oorzaak van de schade en de hoogte van het compensatiebedrag, kan de gedupeerde kiezen uit twee opties:

1. De schade wordt door of vanwege NAM financieel vergoed. Het schadebedrag inclusief btw wordt uitbetaald namens NAM door CVW. De gedupeerde kan met dit bedrag de schade laten herstellen door een zelf gekozen aannemer. In dit geval is de gedupeerde de opdrachtgever voor de herstelwerkzaamheden en verricht en factureert de aannemer de hersteldienst aan de gedupeerde.
2. De schade wordt door of vanwege NAM hersteld. Dit kan op twee manieren:
   A: De gedupeerde kiest een aannemer, die is opgenomen op een lijst van door CVW erkende aannemers en vraagt CVW die aannemer de schade te laten herstellen. De aannemer verricht de herstel-

kst-33529-257
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

werkzaamheden in opdracht van CVW, die in deze handelt namens NAM, ten gunste van de gedupeerde.

B: De gedupeerde laat het schadeherstel volledig aan CVW. CVW geeft namens NAM opdracht tot schadeherstel aan een aannemer die door CVW is gecertificeerd en aan CVW factureert.

De wet- en regelgeving houdt in dat degene die de opdracht geeft tot de herstelwerkzaamheden de afnemer is van die werkzaamheden. Dat is degene die de rechtsbetrekking is aangegaan met de aannemer voor het verrichten van de werkzaamheden. In het geval de schade door of vanwege NAM financieel vergoed wordt, is btw-aftrek door NAM niet mogelijk, aangezien de gedupeerde opdrachtgever is van de herstelwerkzaamheden. De gedupeerde is immers de partij die de rechtsbetrekking met de aannemer aangaat en die dus de op zijn naam gestelde factuur zal ontvangen. In het geval de schade door of vanwege NAM wordt hersteld is CVW de partij die de rechtsbetrekking met de aannemer aangaat. De aannemer stuurt de factuur van de herstelwerkzaamheden aan CVW, dat de factuur aan de aannemer betaalt. Als CVW volledig op naam en voor rekening van NAM optreedt, is in deze situatie btw-aftrek door NAM mogelijk. Hiermee is duidelijk wat de juiste toepassing van de btw-regelgeving voor het recht op aftrek is. Er is geen sprake van een fiscaal vraagstuk. Het is duidelijk dat NAM alleen recht op btw-aftrek heeft als NAM de opdrachtgever van de betreffende aannemer is (en met die aannemer dus een rechtsbetrekking heeft tot het verrichten van de betreffende werkzaamheden) en aldus heeft gehandeld en voor de verrichte herstelwerkzaamheden op zijn naam gestelde facturen heeft ontvangen en betaald.

Bij meer complexe schadegevallen kan sprake zijn van zodanige schade of slechte bouwkundige staat van het huis dat sloop en nieuwbouw meer voor de hand ligt dan herstel. Uw Kamer heeft over deze gevallen schriftelijke vragen gesteld.
Deze gevallen zijn behandeld in de periode waarin NAM zelf individuele maatwerkoplossingen bood. Zo is onder meer gevraagd of het klopt dat NAM gedupeerden dwingt om de facturen op naam van NAM te laten stellen en dat NAM het btw-bedrag niet aan gedupeerden wil vergoeden als dat niet is gebeurd. Ook is gevraagd of het gedupeerden is toegestaan om daaraan mee te werken. Vanaf 1 januari 2016 behandelt de Nationaal Coördinator Groningen deze gevallen. Het doel van deze brief is om bij te dragen aan het scheppen van meer duidelijkheid over dit onderwerp en hiermee over de positie van bewoners in dit soort procedures. Ik heb NAM gevraagd te reageren op de vragen die in de Kamer zijn gesteld tijdens het Algemeen Overleg over btw-vraagstukken op 2 juni 2016. In haar reactie geeft NAM het volgende aan:

«Voor het oplossen van complexe schadegevallen (minder dan 1% van alle schademeldingen) is maatwerk vereist. Oplossingen bij complexe gevallen zijn gericht op herstel van de opgetreden schade, maar in uitzonderingsgevallen kan worden gekozen voor sloop en nieuwbouw van een woning. In deze gevallen wordt doorgaans geen geld uitgekeerd. De oplossing wordt vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst tussen de bewoner en NAM. In het schadeherstel bij deze complexe gevallen, geeft NAM rechtstreeks opdracht tot bijvoorbeeld herstel van de woning, in andere gevallen kiest de bewoner ervoor om zelf het bouw/schade proces te begeleiden en de aannemer aan te sturen. In dat laatste geval is er in de loop van 2015 voor gekozen om de facturen rechtstreeks op naam van NAM te laten stellen.

Dit is in een beperkt aantal complexe schade-zaken gebeurd. Dit heeft als voordeel voor bewoner en aannemer dat NAM garant staat voor de

betaling. Er is voor deze complexe gevallen waar NAM niet rechtstreeks opdrachtgever was geen btw verrekend door NAM. Inmiddels is ook in de gevallen waarin NAM niet rechtstreeks de opdrachtgever is besloten dat facturen niet langer op naam van NAM worden gesteld. NAM heeft in geen enkel geval gedreigd om schade niet te herstellen, gezien de wettelijke schadeherstelplicht. Ook heeft NAM geen druk uitgeoefend naar zowel claimant als betrokken aannemers om aan te zetten tot valsheid in geschrifte (het onder druk zetten om facturen op naam NAM te zetten). Wel stuurt NAM bij complexe gevallen zoveel mogelijk aan op herstel van de schade en niet op geldelijke schadevergoeding. In geval van schade speelt er altijd een btw component – daarbij wordt bij de hoogte van de schadevergoeding rekening gehouden. Dit moet neutraal blijven voor de bewoner (geen last en geen voordeel), conform het algemene uitgangspunt in het schadevergoedingsrecht.»

Hierbij merk ik het volgende op. Als de werkelijke opdrachtgever verzoekt om de factuur op naam van een derde te stellen kàn dit onder omstandigheden een valse factuur zijn. Daarvoor is in ieder geval opzet vereist. De beoordeling daarvan is aan het Openbaar Ministerie en niet aan het Ministerie van Financiën noch aan het Ministerie van Economische Zaken. Als sprake is van opdrachtgeverschap voor herstel van schade of sloop en nieuwbouw door een particuliere gedupeerde kunnen de facturen niet op de naam van NAM worden gesteld. Dit kan alleen als daar een vaststellingsovereenkomst aan ten grondslag ligt waarin het opdrachtgeverschap bij NAM wordt gelegd (via contractsovername).

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp